



Baština Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

Reforma izbornog zakonodavstva Bosne i Hercegovine

Cvitković, Ivan

2021-05-27

Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

<https://bastina.anubih.ba/items/29f6c794-7dd1-436f-93f1-ff60a549da0b>

Preuzeto s Baštine Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

<https://bastina.anubih.ba/>

Preferencijalno glasanje i otvorene liste ključ reforme Izbornog zakonodavstva

Srđan Vukadinović

Redovni profesor

Akademije dramskih umjetnosti Univerziteta u Tuzli

srdjan.vukadinovic@untz.ba

Sažetak: Mnoštvo je pitanja koje se u stručnoj javnosti preferiraju kao bitna i opredjeljujuća kada je riječ o reformi izbornog zakonodavstva Bosne i Hercegovine. Nedvojbeno jako je bitno i pitanje vanrednih ili prijevremenih izbora, kao i ograničavanja fenomena preletača ili implementacija presuda međunarodnih sudova, i mnogo drugih, u najmanju ruku problematičnih izbornih instituta. Ali, ono što bi trebalo da je srž suštinskih promjena u sferi izbornog zakonodavstva je institut uvođenja otvorenih lista, i nadogradnje instituta preferencijalnog glasanja.

Individualne ili otvorene liste omogućavaju jednom kandidatu da se kandiduje za razliku od trenutnih rješenja gdje je definisano da se vijećnici i poslanici biraju sa lista partija, koalicija ili grupe građana, pri čemu se glasa kolektivno za listu, a ne pojedinca na njoj. Individualne kandidature su nešto što je nesporno i to je pravo birača da shodno svom izbornom postignuću i kapacitetu igra značajniju ulogu u parlamentarnom i političkom ambijentu države i društva.

Otvorene liste i preferencijalno glasanje bi državnost i konstitutivnost Bosne i Hercegovine, kao složene države, podigle na viši kvalitativni i stabilniji nivo održivosti. Uz svo uvažavanje ustavne konstitutivnosti naroda, iste bi urušile partijsku državu, povećale odgovornost izabranih dužnosnika i omogućile veći stepen neposredne demokratije.

Ključne riječi: preferencijalno glasanje, Otvorene liste, konstitutivnost naroda, partijska država, odgovornost, neposredna demokratija

Uvod

Najvažniji test po pitanju evropskog puta Bosne i Hercegovine je pitanje reforme izbornog zakonodavstva. U slučaju BiH, a i mnogih konfliktnih društava u južnoslovenskom regionu, reforme izbornog sistema nisu samo činjenica koja podrazumijeva donošenje Zakona o izboru vijećnika i drugih dužnosnika, nego je to jedan širi društveni proces koji obuhvata mnoštvo predradnji da bi se došlo do toga naglašenog i naznačenog cilja. Upravo se dvadeset i prva godina trećeg milenijuma smatra ključnom u reformskom putu po pitanju promjena u sferi izbornog zakonodavstva. Izborni zakoni su

jedan o važnih okvira kroz koji se iskazuje povjerenje u državu. Ukoliko su izborni zakoni izvor netrpeljivosti i nesaglasnosti mnogih grupacija u jednoj složenoj državi, kao što je Bosna i Hercegovina, onda se gubi povjerenje. Izgubiti povjerenje u južnoslovenskom političkom i društvenom ambijentu je veoma lako, ali ga je povratiti mnogo teže. Mnogi i opravdano i neopravdano iskazuju svoje nepovjerenje prema državi Bosni i Hercegovini. Sasvim je nebitno da li su u pitanju grupacije različitog profesionalnog i nacionalnog karaktera ili pojedinci. Država koja nastoji da stvori harmonizovane odnose u svim društvenim podstrukturama mora težiti uspostavi pravila izbornih zakonitosti koja ulivaju povjerenje i vraćaju nadu da država može prosperirati. Pogotovo ako je odabrala put evropskih integracija koji dijelom može riješiti njene probleme duboke podijeljenosti.

Ne treba nužno odbaciti sve ono što je uz dosta napora implementirano u Izborni zakon Bosne i Hercegovine usvojen 2002. godine, sa pojedinim kasnijim amandmanskim intervencijama. Određena tijela i mehanizme koji već postoje treba nadograđivati novim savremenim zahtjevima i potrebama građana koji egzistiraju u bosanskohercegovačkom društvu.

Iz evropskih institucija žele da Bosna i Hercegovina napreduje u reformi izbornog zakonodavstva, a ne da nazaduje. U tom smislu izbori moraju biti žila kucavica BH društva, moraju biti slobodni, pošteni i utemeljeni na principu jednakosti svakog građanina, što je naglašeno u zajedničkoj kolumni ambasadora EU u BiH Johanna Sattlera, ambasadora Sjedinjenih Američkih Država u BiH Erica Nelsona i šefice Misije OSCE-a u BiH Kathleen Kavalec. (Sattler, Nelson, Kavalec ; 2021:10).

Promjene u izbornom zakonodavstvu BiH su potrebne radi stvaranja sigurnosti građana i društva, kao i omogućavanja normalnog funkcionisanja institucija koje će se konstituisati na osnovu izbornog kapaciteta subjekata koji učestvuju u tom procesu. Zbog toga dijalog između vladajućih političkih partija, opozicije, akademske zajednice, struke, medija i civilnog društva nužno mora započeti u uslovima bez ikakvih ucjena i uslovljavanja. Jer, još uvijek ne manjka vremena i nije bezizlazna situacija da se opšti izbori 2022. godine dočekaju u uslovima primjene novih zakonodavno izbornih rješenja. Reformu izbornog zakonodavstva u kojoj će srž priče biti preferencijalno glasanje i otvorene liste moguće je završiti na vrijeme ukoliko bude postojala dobra namjera i politička volja da se prvenstveno gleda interes građana i društva, a ne uskih partijskih oligarhija.

Neophodnost promjene izbornog zakonodavstva

Izborni proces i konstituisanje institucija na osnovu izbornog kapaciteta je suštinsko pitanje svih reformi u društvu. Koliko god elite zagovarale deklarativno reformski kurs u društvu on neće biti moguć u bilo kom segmentu društvene podstrukture sve dok se ne uradi temeljna reforma izbornog zakonodavstva (Sartori, 2003:58). Ključni problem trenutnih izbornih procesa u bh. društvu leži u činjenici da ne postoji sloboda izbora. Kada su izbori neslobodni i kada su strogo kontrolisani od strane partitokratije oličene u nacionalnim strankama konstituiše se nakaradni društveni i politički sistem (Nohlen, 1996:127), u kome niko nikom se ne vjeruje, u kome je moguća krađa glasaova, u kome je moguće veoma lako da neki pojedinci prelete iz jedne političke grupacije u drugu zbog materijalnih interesa, u kome je moguće da aktuelne vlasti do krajnjih tačaka zloupotrebljavaju resurse u svrhu dobijanja još samo jednog mandata, pri čemu se najmanje misli na ono što je obećano u predizbornoj kampanji.

Zbog svega toga izborni proces na svakom nivou gubi svoj legitimitet. Pitanje je koliko imaju legitimitet sve institucije koje su BiH društvu konstituisane na osnovu rezultata izbora, makar u dvije decenije trajanja, od početka trećeg milenijuma.

Izbore u Bosni i Hercegovini vladajuće stranke isključivo doživljavaju kao svoju prćiju i koju se oni samo mogu miješati i koju oni samo mogu kreirati. Nikada ozbiljnija situacija i kriza u BiH oko izbornog zakonodavstva nije bila, nego poslije opštih izbora 2018. godine. Pravo „mučenje“ oko formiranja Vijeća ministara i njegova gotovo dvogodišnja totalna neefikasnost, ne formiranje federalne Vlade ni poslije više od trideset mjeseci od okončanja izbora, neizbor za isto toliko vremena predsjednika i dopredsjednika Federacije BiH, često preslaganje kantonalnih većina zahvaljujući političkim preletcima i mnogo toga drugoga usložnjava i multiplikuje izbornu krizu iz dana u dan.

I u takvim okolnostima kada situacija ne može biti kompleksnija tri vladajuće stranke (SDA, HDZ i SNSD) ni najmanje ne brinu za poboljšanje efikasnosti. U radnu grupu za izmjenu Izbornog zakona nema predstavnika opozicije, akademske zajednice, medija, građana i civilnog sektora. Izmjene izbornog zakonodavstva se iščekuju još od završetka pomenutih izbora kako bi se deblokirale institucije sistema. Ali, ponašanje tri najveće stranke pokazuje svu neozbiljnost i provizorij želje da se tako nešto dogodi. A o kvalitetu rješenja da se i ne govori. Po svoj prilici da je ključno pitanje i problem navedenih političkih stranaka kako riješiti pitanje izbora člana Predsjedništva

BiH, odnosno kako sačuvati dosadašnji način izbora istoga. I kao da ništa više osim toga u reformi izbornog zakonodavstva ne postoji gledano iz vizure tri nacionalne stranke. Ali, to je pitanje koje bi poslednje trebalo da dođe na dnevni red kada je u pitanju reforma izbornog zakonodavstva. Odnosno, isto bi trebalo da proistekne iz kvalitativnih rješenja reforme izbornog zakonodavstva koja podrazumijevaju pored niza drugih i uspostavu otvorenih lista da se deblokira partitokratizam, odnosno povećanje praga i broja onih koji na osnovu preferencijalnih glasova dobijaju priliku da konstituišu institucije u postizbornom periodu.

Pitanje reforme izbornog zakonodavstva u Bosni i Hercegovini prevazilazi pojednostavljenosti i uprošćavanja, kako u pristupu, tako i u strukturi sadržaja koje treba nadograditi. Za ozbiljne reforme ne treba radna grupa, nego parlamentarni Odbor za sveobuhvatnu reformu izbornog zakonodavstva, čija uloga dominantno neće biti politička, nego stručna i ekspertska. Do kvalitetnih rješenja se može doći jedino kroz više mišljenja. Sastav toga ili sličnog tijela koji bi činili, samo, delegirani predstavnici tri vladajuće nacionalne stranke je razgovor gluvih u kojem niko neće slušati onoga drugoga ili trećega nego će nastojati da ga preglasa ili pretrguje sa još jednim u tom trenutku neposredno zainteresovanim za takve uzajamne akcije.

Vrijeme ne može da čeka dogovore i međusobne trgovine, kao i ucjeњivanja SDA, HDZ i SNSD. Ukoliko se hitno ne krene u reformu izbornog zakonodavstva počeeće u dvadeset i druga godina trećeg milenijuma, koja je u Bosni i Hercegovini izborna. A u izornoj godini se ne može očekivati kvaliteta izbornih rješenja, jer se izorno zakonodavstvo u toj godini ne mijenja. Veoma je upitan legitimitet institucija koje će tada biti formirane, ukoliko to i bude moguće zbog eventualnih blokada, koje su zaživjele u izbornom ciklusu 2018–2022, i prijete da se dalje multiplikuju.

Preferencijalno glasanje i otvorene liste u predreformskom ambijentu

Često se u javnosti stiče utisak da u Bosni i Hercegovini već postoje otvorene liste.

To iz razloga što postoji mogućnost preferencijalnog glasanja kako na lokalnim nivoima, tako i na opštim.

Međutim, u uporednim izbornim razmatranjima, kada se analiziraju izborni sistemi zemalja regiona navodi se da u u BiH prisutan sistem zatvorenih lista (Jovanović, 2004:74).

U pregledima osnovnih komponenti izbornih sistema u državama i entitetima nastalim na tlu bivše Jugoslavije se naglašava da kada je u pitanju izborni sistem u BiH je zastupljen proporcionalni i kompenzacioni izborni sistem sa višemandatnim izbornim jedinicama. Kada je u pitanju oblik kandidature na izborima naglašava se da su u BiH prisutne zatvorene liste, dok je oblik glasanja 1 glas. (Biber, 2004: 31-47). Međutim, u krajnjem u Bosni i Hercegovini egzistira, kada je u pitanju oblik kandidature, sistem poluotvorenih ili zatvorenih kontrolisanih listi. Glasači mogu glasati ili za listu, ili za preferenciju i listu ili samo za preferenciju. Međutim, i pored takve mogućnosti ovakav sistem listi ide u prilog čvrstim partijskim strukturama i zatvorenim vodstvima. Poluotvorene ili zatvorene kontrolisane liste podrazumijevaju da stranački organi utvrđuju redosled kandidata na listi, pri tome na udaljenije pozicije od vrha liste stavljaju one kandidate za koje ne žele da dobiju mogućnost da dođu u obzir da konstituišu postizbornu institucionalnu vlast. Na taj način onaj ko je dalje od prvih rednih mjesta na listi ima manje šanse da bude izabran. Ali, postoji i takva mogućnost zahvaljujući preferencijalnom glasanju da neko sa mjesta iz druge polovine kontrolisane liste dođe u poziciju onih koji ulaze u organe vlasti.

Za percepciju običnog BH glasača redni broj ne rijetko ima presudnu ulogu za onoga za koga će glasati. Manje i pored mogućnosti preferencije ima ulogu u davanju glasa sposobnost i mogućnosti kandidata bez obzira na redno mjesto na listi. Zbog toga prilikom formiranja lista nastaje bespoštedna borba oko toga ko će zauzeti koje mjesto na izbornoj listi. Naravno da rukovodstva stranaka, odnosno stranački lideri u tome imaju presudnu ulogu. Oni žele da u postizborne organe vlasti uđu oni koji su najodaniji. I u sistemu zatvorenih ili kontrolisanih lista iste se formiraju po principu odanosti lideru ili partiji, a ne stručnosti i profesionalne i političke mogućnosti.

Zbog toga sistem zatvorenih ili kontrolisanih listi pogoduje strankama i vladajućim establišmentima da listu kreiraju onako kako žele. Tako, da ove liste ne izražavaju stalnu volju glasača, budući da su oni limitirani mjestom koje određeni kandidat ima na istoj. Jer, obično na zadnjim pozicijama liste su oni sa kojima se nastoji popuniti lista do traženog maksimalnog broja. A takvi sigurno neće biti oni koji imaju iole ozbiljniju šansu da zahvaljujući preferencijalnim glasovima uđu o organe koji se konstituišu nakon izbora.

Reformisano izborno zakonodavstvo sa nadograđenim sistemom preferencijalnog glasanja i otvorenih lista

Reformisano izborno zakonodavstvo treba da ima za cilj ne da se pobijede i eliminišu politički neistomišljenici, nego da se prisile svi izborni akteri da se nadmeću u konkretnim programima koji će poboljšati život građana. Jer, to je ozbiljno političko djelanje, a sve ostalo ima karakteristike patološkog djelovanja u čijoj osnovi je revanšizam i ostrašćenost (Deren Antoljak, 1992:62). Ideje za bolji život, budući da je u predizbornim kampanjama moguće iznositi samo ideje o tome što treba mijenjati i unapređivati, treba da su motivacijski faktor koji će donijeti određeni izborni (ne)uspjeh. A pošto ideje u izbornom ciklusu nisu gotovo ništa, konkretnu realizaciju ideja koje su obećane u predizbornim kampanjama je moguće vidjeti tek poslije određenog perioda postizbornog razdoblja. Zbog toga reformisano izborno zakonodavstvo mora da nadograđuje one institute za koje se smatra da efikasno i transparentno mogu dovesti do ostvarenja iznijetih predizbornih ideja i njihove konkretne realizacije u tačno i precizno formulisanom izbornom periodu.

Političke stranke, a pogotovo one koje su prepoznate kao nacionalne to najmanje mogu donijeti. Jer, neko ko je doveo do velike izborne krize bh. društva i ko samo deklarativno govori o izmjeni izbornih pravila, i to obično u godini izbora, je onaj koji najmanje to može uraditi i kome najmanje treba vjerovati. Tim strankama je bitno da dobiju još koji mandat na glasovima koje su dobili zahvaljujući predizbornim prevarama i koji narod(e) u Bosni Hercegovini doživljavaju kao narod(e) „kratke pameti“. Jer, te, a pogotovo velike stranke imaju svoje logističke centre koji veoma vješto sa nekim malim kozmetičkim potezima trenutno zadovolje potrebe prevarenih glasača (Kasapović, 2014:93), I onda opet u nove predizborne pohode, kao da ništa nije rečeno od onog obećanog u prethodnom ciklusu, a ponajmanje da je što realizovano od toga.

Zbog svega toga i takvog „minulog rada“ u proteklom periodu reforma izbornog zakonodavstva u bosanskohercegovačkom društvu zahtijeva nadogradnju instituta preferencijalnog glasanja i uspostave sistema otvorenih lista.

Na isti onaj način kako sa zatvorenim ili kontrolisanim listama dobijaju partije, a gube građani, tako sa otvorenim listama dobijaju građani, a gube partijski establišmenti. Sa otvorenim listama dobija demokratija, a gubi partitokratija. Otvorene liste znače ostvarene izborne volje građana u optimalnoj mogućoj mjeri (Kasapović, 2003:74). Ovakve liste zahtijevaju preferencijalno glasanje u kome neće biti ograničavajući broj mandata toga oblika

kandidature, kao što je u trenutnom sistemu poluotvorenih ili kontrolisanih listi u Bosni i Hercegovini. Ili, nadograđene liste zahtijevaju da birač upiše ime i prezime osobe za koju želi da glasa. To je demokratski iskorak kakav je potreban aktuelnoj kriznoj situaciji u BiH u izbornom zakonodavstvu i prevazilaženju, naizgled, teško premostive blokade izbora i konstituisanja pojedinih organa.

Na taj način se pruža mogućnost da bilo ko, sa bilo kojeg rednog broja, ako osvoji utvrđeni postotak preferencijalnih glasova može biti izabran. Znači, redno mjesto na listi ne igra najvažniju ulogu, a formiranje liste u kandidacijskom postupku rasterećuje se nepotrebne agresivnosti i borbe da se bude što bliže vrhu liste. Blagonaklonost lidera ili nekog uz vrha partije se tada minimizira i svodi na najmanju moguću mjeru, jer na prve pozicije po završetku izbora mogu doći oni koji su bili na drugom kraju liste, ako dobiju najveći broj glasova.

Pri tome pored ovih pozitivnih strana otvorenih lista i sistema preferencijalnog glasanja treba voditi računa i o negativnim stranama ovih reformi u tom smislu. A negativna strana se odnosi na izbor pripadnika nacionalnih manjina ili žena koje teško da bi mogli dobiti predviđenu i zacrtanu preferenciju u sredinama u kojima su brojčano manji. U tom smislu treba ustanoviti princip afirmativne akcije koji će za pomenute manjinske kategorije utvrditi manji postotak preferencijalnih glasova, nego što je to za ostale koji su većina u populaciji.

Sa uspostavom ovakvih osnovnih komponenti izbornog zakonodavstva u bosanskohercegovačkom društvu dobijaju građani, a gube partije. Ključ rješavanja izbora će biti više u rukama građana nego partija, kao što je do sada bilo. Zbog toga i tri vladajuće i nacionalne partije u Bosni i Hercegovini ne žele u radnim tijelima za reformu izbornog zakonodavstva predstavnike opozicije, akademske zajednice, medija, civilnog sektora i stručnjaka za te procese. Oni će iz tih razloga biti kočničari procesa sveobuhvatne reforme izbornog zakonodavstva, koja mnogo više daje priliku građanima da biraju kandidate koje one žele, a ne one koje žele partijski vrhovi (Nohlen, 1992:49).

Dva pomenuta instituta itekako mogu obezbijediti i osigurati transparentnost izbornog procesa na jednoj strani, a na drugoj ukazati priliku onima kojima su građani i njihovi interesi u prvom redu angažmana, a na trećoj strani ograničiti uticaj partitokratije i nacionalizma u postizbornim dešavanjima.

Zaključak

Kada se ne mogu dvije i više godina implementirati određeni izborni rezultati na pojedinim nivoima organizovanja, očigledno je da je takvo društvo i politička zajednica zrela za reformu izbornog zakonodavstva. Potrebno je naći mehanizme da se reforme sprovedu i da se napravi kompletna preobrazba izbornog zakonodavstva. Reforma kao proces, a ne jednostavna činjenica, ne znači da treba promijeniti ili donijeti samo novi izborni zakon koji je krucijalni u tom miljeu. Potrebno je mijenjati i druge zakone koji prate onaj izborni, a koji se tiču finansiranja političkih stranaka, sukoba interesa i sl. To iz razloga da bi kroz cjelinu obuhvata izborni proces bio demokratski, a način dolaska do njega ulivao povjerenje. U ambijentu BH izbornog realiteta mnogo je segmenata koji zahtijevaju temeljito preispitivanje i izmjene. Nemoguće je napraviti hijerarhijsku ljestvicu izbornih rješenja koja su (naj)bitnija. Tu je i pitanje vanrednih izbora, kao i izbora članova Predsjedništva BiH, političkih preletača, implementacije presuda međunarodnih sudova, zatim korupcije u izbornom procesu i mnogo toga još.

Ali, osnovne komponente izbornog procesa koje u BiH mogu povratiti izgubljeno povjerenje građana u institucije su otvorene liste i preferencijalno glasanje.

Sve dok se ne napravi izborna reforma u BiH sa konceptom otvorenih lista i preferencijalnog glasanja u kome će građanin birati vijećnike, odbornike, poslanike, predsjedništvo države i raspoređivati druge mandate ne može se govoriti o ozbiljnoj državi.

Pravne posledice na zasnivanje izbornih reformi na pomenutim konceptima gdje se biraju partijske i građanske liste biće daljni nedostatak legitimiteta ključnih državnih institucija. Građani žele na taj način da ostvare svoj suverenitet koji neće pokloniti političkim partijama. Na taj način građani postaju „orginerna“, odnosno izvorna vlast, a ne „partijska mašinerija“ (Lajphart, 2003:31).

Sa zatvorenim ili kontrolisanim listama dobijaju partije, a gube građani. Sa otvorenim listama dobijaju građani, a gube partijski establišmenti. Sa otvorenim listama dobija demokratija, a gubi partitokratija. Otvorene liste znače ostvarenje izborne volje građana u optimalnoj mogućoj mjeri. Ovakve liste zahtijevaju preferencijalno glasanje u kome neće biti ograničavajući broj mandata. Otvorene liste ruše partijsku državu. One povećavaju odgovornost samih izabраних dužnosnika. Na taj način se stvara sistem u kojem izabrani dužnosnici neće biti roboti. To je demokratski iskorak kakav je potreban

aktuelnoj kriznoj situaciji u BiH izbornom zakonodavstvu i prevazilaženju, na izgled, teško premostive blokade izbora i konstituisanja pojedinih organa.

Da bi se sve to ostvarilo treba da postoji zrelost političke elite u vlasti, kao i opozicije u BiH političkom i društvenom ambijentu, da se napravi značajan iskorak u vezi sa problemima koji nastaju usled nedorečenosti i nefunkcionalnosti izbornog zakonodavstva. Rezultat takve izborne reforme trebaju da budu održiva rješenja koja će biti ograničavajući faktor zloupotrebe pozicije moći vlasti, ko god bio na toj poziciji.

Literatura

- Bieber, Florian, (2004), Institucionaliziranje etničnosti: postignuća i neuspjesi nakon ratova u Bosni i Hercegovini, na Kosovu i u Makedoniji, „Forum Bosnae“ (specijalno izdanje), Sarajevo, br.25/04.
- Deren Antoljak, Štefica, (1992), Izbori i izborni sustavi, „Društvena istraživanja“, Zagreb, br. 2.
- Izborni zakon Bosne i Hercegovine, (2002), Službene novine BiH, br 20/2002 i 25/2002.
- Jovanović, Milan, (2004), Izborni sistemi postkomunističkih država, JP Službeni list SCG, Fakultet političkih nauka, Institut za političke studije, Beograd.
- Kasapović, Mirjana, (2003), Izborni leksikon, „Politička kultura“, Zagreb.
- Kasapović, Mirjana, (2014), Kombinirani izborni sustavi u Europi 1945-2014, „Plejada“, Zagreb.
- Lajphart, Arend, (2003), Modeli demokratije: oblici i učinak vlade u trideset šest zemalja, Službeni list SCG, Beograd, CID, Podgorica.
- Nohlen, Dieter, (1992), Izborno pravo i stranački sustav, „Školska knjiga“, Zagreb.
- Nohlen, Dieter, (1996), Izborni sustavi u Istočnoj Evropi, Zaklada Friedrich Ebert-ured u Zagrebu.
- Sartori, Đovani, (2003), Uporedni ustavni inženjering: strukture, podsticaji i ishodi, „Filip Višnjić“, Beograd.
- Sattler, Johann & Nelson, Eric & Kavalec, Kathleen, (2021), BiH treba zdravorazumske promjene, „Oslobođenje“, Sarajevo.

Preferential Voting and Open Lists Key to Reform Election Legislation

Summary

There are many issues that are preferred by the professional public as important and decisive when it comes to the reform of the electoral legislation of Bosnia and Herzegovina. Undoubtedly, the issue of early or early elections, as well as limiting the phenomenon of overflights, is also very important. But what should be the core of the essential changes in

the sphere of electoral legislation is the institute of the introduction of open lists, that is, preferential voting.

Individual or open lists allow one candidate to run, unlike current solutions where it is defined that councilors and deputies are elected from a list of parties, coalitions or groups of citizens, voting collectively for the list, not the individual on it. Individual candidacies are something that is indisputable and it is the right of voters to play a more significant role in the parliamentary and political environment of the state and society, in accordance with their electoral achievement and capacity.

Open lists and preferential voting would raise the statehood and constituency of Bosnia and Herzegovina, as complex states, to a higher qualitative and more stable level of sustainability. With all due respect to the constitutional constitutivity of the people, they would collapse the party state, increase the responsibility of elected officials and enable a greater degree of direct democracy.

Key words: Preferential Voting - Open Lists - Constituency of Peoples - Party State - Responsibility - Direct Democracy